

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

Ei kommenttia. Palta pitää kuitenkin tärkeänä, että viranomaisten keräämät ja tiheään päivittyvät tiedot olisivat saatavilla teknisten rajapintojen kautta niitä hyödyntäville tahoille aina kun se on tarkoituksenmukaista.

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Palta näkee ehdotetun uuden lain (Laki eräiden julkisten yritysten tiedon uudelleenkäytöstä) ongelmalliseksi. Tässä yhteydessä ollaan ehdottamassa omaa lakia, joka koskisi vain muutamien valtio-omisteisten yritysten tietojen uudelleenkäyttöä. Vaikka direktiivi määrittelee soveltamisalan toimialat, on erikoista, että joidenkin julkisten yritysten tiedon uudelleenkäytöstä säädetään oma lakinsa, kun kyseisten yritysten toimintaa ohjaa myös oma erillislainsäädäntönsä, kuten esimerkiksi raideliikennelaki, liikennepalvelulaki tai postilaki.

Palta haluaa korostaa, että ehdotettu sääntely tulisi koskemaan yrityksiä, jotka toimivat avoimessa kilpailussa ja jotka maksavat valtio-omistajalle vuosittain osinkoja. 'Yleishyödyllisen' toiminnan

määrittely ja sen tulkinta ei tulisi sisältää elementtejä, jotka asettaisivat kilpailun alla olevien julkisten yritysten liiketoiminnan heikompaan kilpailuasemaan esimerkiksi ulkomaisen kilpailijan kanssa.

Sekä direktiivissä, että ehdotetussa laissa soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät asiakirjat, jotka liittyvät toimintoon, joka on vahvistettu avoimen kilpailun alaiseksi, sekä muun muassa sellaiset asiakirjat, joihin liittyy kolmansien osapuolten immateriaalioikeuksia tai liikesalaisuuksia. Tämä on erittäin kannatettava lähtökohta, jonka tulisi toteutua selkeästi lainsäädännössä ja sen toimeenpanossa.

Määrittelyjä voi olla kuitenkin vaikea asettaa tai tulkita ehdotetun lain muodossa siten, että ne olisivat riittävän tarkkarajaisia ja ne soveltuisivat soveltamisalaan kuuluvien julkisten yritysten liiketoimintaan ja kilpailuympäristöön. Pahimmillaan määrittelykysymykset (esim. liittyykö tieto tai asiakirja avoimen kilpailun alla olevaan toimintoon) ratkaistaan asiakirja kerrallaan oikeudessa.

Ongelmalliseksi kokonaisuudeksi muodostuu myös lakiehdotukseen kirjattu 'arvokkaat tietoaineistot' ja niiden määrittely, joka täsmentyy tarkemmin vasta komission täytäntöönpanosäädöksillä. Valmisteluun olisi syytä palata komission ehdotusten valmistuttua.

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistattekko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

Lakiesitys on kannatettava. On keskeistä, että tiedon avoimuus ei koske aineistoja, joihin liittyy immateriaalioikeuksia tai muuta luottamuksellista tietoa. Riskinä lakiehdotuksessa on, että kasvavien julkaisuvaatimusten myötä voi kynnys tutkimusaineistojen julkaisemiselle nousta nykyisestä, jos siihen liittyy kustannuksia esimerkiksi teknisten rajapintojen rakentamisen myötä. Tämä tulisi huomioida julkisessa tutkimusrahoituksessa paremmin jatkossa.

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistojen tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

Konttinen Jari
Palvelualojen työnantajat PALTA ry